

מכתב בכתב

שימון הדף היומי בדרך קצרה

לע"צ מו"ץ רבי חיים ליב בן רבי
רפאל אלתר שמואלביץ צוק"ל
הנרות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 388 פרשת מקץ תש"פ

נדה נח-סד

דף סו ותנשא לאחר ואם היא נשאה לאחר וראתה דם היא תשמש פעם ראשונה ושניה ושלישית ויותר מכך אם ראתה היא לא תשמש עד שהיא תתגרש ותנשא לאחר ואם נשאה לאחר וראתה דם מחמת תשמיש היא תשמש פעם ראשונה ושניה ושלישית ואח"כ אם תראה לא תשמש עד שהיא תבדוק את עצמה, והיא מביאה שפופרת עם מכחול שמונח מוך על ראשו אם נמצא דם על ראש המוך א"כ הדם בא מהמקור ואם לא נמצא דם על ראשו א"כ הדם מהצדדים והיא מותרת, ואם יש לה מכה באותו מקום היא תולה במכתה ואם יש לה וסת היא תולה בוסתה ואם דם מכתה שונה מדם ראייתה היא לא תולה, ולרבי אשה נאמנת לומר שיש לה מכה במקור שממנה יוצא הדם ורשב"ג אומר שהדם שבא מהמקור הוא טמא ורבותינו העידו שדם המכה שבא מהמקור הוא טהור, ואמר עולא שרשב"ג ורבותינו נחלקו אם מקום המקור טהור או טמא, ויש להקשות שהשפופרת פוצעת אותה ושמאל אומר שמדובר בשפופרת של עופרת שפיה כפוף לתוכה, ור"ל מקשה מדוע היא לא תעשה בדיקה זו אחרי ביאה שלישית של הבעל הראשון ור' יוחנן אמר לו שאין כל האצבעות שוות ויתכן שהיא לא תצטרך בדיקה בבעל אחר, והקשה ר"ל שהיא תבדוק עצמה בביאה ראשונה של הבעל השלישי אמר ר' יוחנן שאין כל הכוחות שוות.

לפני רבי הגיעה אשה שרואה מחמת תשמיש ורבי אמר לאבדן להבהילה ונפל ממנה חרות דם אמר רבי שהיא התרפאה ואשה כזו הגיעה לפני שמואל והוא אמר לרב דימי בר יוסף להבהילה ולא נפל ממנה כלום, אמר שמואל שאשה זו ממלאה דם ומנפצת אותו בתשמיש ואין לה תקנה.

לפני ר' יוחנן באה אשה שבכל פעם שהיא חזרה מטבילת מצוה היא ראתה דם אמר לה ר' יוחנן שמא קנאת בנות עירך פגעה בכך לך והבעלי על גב הנהר, ויש אומרים שר' יוחנן אמר לה שתגלה צרתה לחברותיה כדי שישירו קנאתך או כדי שיתפללו עליה כמו ששנינו על הפסוק וטמא טמא יקרא שהמצורע יודיע את צערו לרבים כדי שיבקשו עליו רחמים, ורב יוסף אמר שהיא מקרה כזה בפומבדיתא והאשה התרפאה.

רב יוסף אמר בשם רב יהודה בשם רב שרבי התקין בשדות שאשה שראתה יום אחד תשב עמו עוד ששה ימים ואם ראתה שנים תשב עוד ו' ימים ואם ראתה ג' ימים תשב ז' נקיים ור' זירא אמר שבנות ישראל החמירו על עצמם לשבת ז' נקיים אפילו על טיפת דם כחרדל, ורבא הנהיג את רב שמואל והוא דרש שאם אשה קשתה ב' ימים והפילה ביום השלישי היא תשב ז' נקיים שאין קישוי לנפלים ואי אפשר שהקבר יפתח בלי דם, ורב פפא הקשה מדוע רבא אמר שהיא קשתה ב' ימים הרי ר' זירא אמר שגם על משהו מחמירים לספור ז' נקיים, אמר רבא אני אמרתי איסור ור' זירא דיבר על מנהג ובמה שהחמירו החמירו ואין להחמיר במה שלא החמירו.

רבא אומר שאם תבעו אשה לנשואין והיא הסכימה היא צריכה לשבת ז' נקיים, רבינא התעסק להשיא את בנו עם משפחת רב חנינא והוא אמר לו שיכתבו כתובה אחרי ד' ימים ואח"כ הוא חיכה עוד ד' ימים ואח"כ התעכבו ז' ימים שאל אותו רבינא מדוע אמר לו וכי אינך סובר את דברי רבא שאשה צריכה לשבת ז' נקיים אחרי שהיא התפייסה אמר רבינא שרבא דיבר בגדולה שהיא כבר רואה דמים ולא בקטנה שאינה רואה דם, אמר לו ר' חנינא שרבא אמר בין גדולה ובין קטנה שכמו שחששו בגדולה לדם חימוד כך יש לחשוש בקטנה.

עמוד ב רבא אומר שאשה לא תחפוף את שצרה בנתר שהוא מנתק את שצרה והוא חוצץ ולא תחפוף בחול כי הוא מדביק את השיער, ואמימר אמר בשם רבא שאשה תחפוף רק בחמין ולא בצונן וגם לא בחמי חמה שמחמת הקרירות מתקשה השיער והלכלוך לא עובר, עוד אמר רבא שאדם ילמד את אשתו להדיח את קמטיה במים, ויש להקשות ששנינו שבית הקמטים ובית הסתרים לא צריכים ביאת מים יש לומר שאף שלא צריך ביאת מים אך צריך מקום שראוי לביאת מים כמו שאמר ר' זירא לגבי מנחה של ס' עשרון בכלי אחד שמה שראוי לבילה הבילה לא מעכבת בו וס'א עשרונות שלא ראוי להבלל כך הבילה מעכבת בו.

רבין בר רב אדא אמר בשם ר' יצחק ששפחתו של רבי טבלה ואח"כ היא מצאה עצם שחוצצת בין שיניה ורבי פסק שהיא תטבול שוב,

דף סה אין לפרש שרבי אמר לתת ד' לילות מתוך י"ב חדש בימי נערות שהרי ימי נערות לא מגיעים ל"ב חדש כמו שאמר שמואל שאין בין נערות לבגרות אלא ו' חדשים בלבד, ואין לומר שהוא בא למעט פחות מו' חדשים אך יתכן יותר שהרי הוא אמר בלבד, ואין לפרש שרבי נתן שתי לילות בימי קטנות ושתי לילות בימי נערות שהרי רב חנינא בר שלמיא שאל את רב מה הדין אם הגיע זמנה לראות תחת בעלה ורב אמר שכל הבעילות שאתה בועל נחשבים בעילה אחת והשאר משלימים לד' לילות, אלא שרבי נתן אחת בימי קטנות ושתי בימי נערות ואחד בימי בגרות וה מוכן רק אם נותנים לבוגרת יותר א"כ כמו שע"י הקטנות הורידו אחת מימי נערות כך מועילה הנערות להוריד מהבגרות אך אם נאמר כדברי רב שלבוגרת לא נותנים יותר מלילה אחת א"כ ניתן לה רק בעילת מצוה, ויש לומר שרבי נתן אחת בימי קטנות וג' בימי נערות ואין צורך לג' חדשים להפריד בין עונה לעונה וניתן לומר שעונה זה ב' חדשים.

מנימין סקסנאה הלך למקומו של שמואל ורצה לעשות כדברי רב גם בראתה, שלרב אין חילוק אם ראתה או לא, והוא נפטר בדרך לפני שעשה ושמואל קרא על רב לא יאונה לצדיק כל און.
רב חנינא בר שלמיא אמר בשם רב שכשנתקו שיניו של אדם מזקנה התמעטו מזונותיו כמו שכתוב גם אני נתתי לכם נקיון שנים בכל עריכם וחוטר לחם בכל מקומותיכם.

שנו בכרייתא שאם אשה ראתה בעודה בבית אביה לב"ה כל הלילה שלה ונותנין לה עונה שלמה, ופירש רשב"ג שנותנים לה לילה וחצי יום, אך קשה וכי נותנים יותר מ"ב שעות הרי שנינו שאם גתיו ובתי בדיו היו טמאות ורצה לעשותם בטהרה, הדפים והלולבים והעדשים שהם מקום הענבים בגת מדיחם **עמוד ב** ואת העקלים של נצרים או קנבוס יגב, ושל שיפא וגמי יישן י"ב חדש, ורשב"ג אומר שמניחם מגת לגת ומבד לבד ולכאורה זה באמת י"ב חדש כדברי ת"ק ויש לומר שלפעמים יש פחות או יותר מ"ב חדש אם היה הקדמה או איחור, ור' יוסי אומר שמי שרוצה לטהרם מיד יגעילם ברותחים או יחלוט אותם במי זיתים, ורשב"ג אומר בשם ר' יוסי שמניח אותם עונה תחת צינור שמימיו מקלחים או מעין שמימיו רודפים וכמו שאמרו בין נסך כך בטהרות, ולכאורה משנה זו עוסקת בטהרות אלא יש לפרש כדרך שאמרו בטהרות כך הדין ביין נסך, ור' חייא בר אבא אמר בשם ר' יוחנן ששיעור עונה הוא יום או לילה, ור' חנא שאונא ויש אומרים שר' חנא בר שאונה אמר בשם רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן חצי יום וחצי לילה, ואמר רב שמואל בר ר' יצחק שאין מחלוקת ביניהם אלא בתקופת ניסן ותשרי שהיום והלילה שוים השיעור הוא יום או לילה, ובתקופת תמוז או טבת חצי יום וחצי לילה, וא"כ גם בנדה נאמר חצי יום וחצי לילה, וקשה שרשב"ג אמר לילה וחצי יום ויש לפרש בדבריו לילה של ניסן ותשרי או חצי יום וחצי לילה של תמוז וטבת, ועוד י"ל שנתנו יותר כיון שיש עיכוב בחתימת הכתובה.

רב שמואל אמרו להלכה שבוועל בעילת מצוה ופורש, ורב חסדא שאל ממה שרבי נתן ד' לילות ורבא אמר מדוע אתה מחזיר על קושיות מברייתות וכבר קשה מהמשנה, ויש לומר שרב חסדא רצה להוכיח ממעשה רב, ויש לפרש שרב שמואל סוברים כרבותינו שחזרו ונמנו שבוועל בעילת מצוה ופורש, וכן אמר עולא שכשלמדו ר' יוחנן ור"ל את פרק תינוקת הם לא העלו אלא כמו שמעלה השועל ממקום החרישה והם סיימו להלכה שבוועל בעילת מצוה ופורש, ור' אבא אמר לרב אשי א"כ בעל נפש לא יגמור ביאתו אמר לו רב אשי שאם נחמיר עליו הוא יפרוש קודם הבעילה.

שנו בכרייתא שכולן ששפעו דם מתוך ד' לילות לאחריהם ומתוך הלילה לאחר הלילה הן צריכות לבדוק את עצמן ור"מ מחמיר בכלם כב"ש ובאינה שופעת בשאר הראיות הלך ר"מ אחרי מראה הדם שיש שינוי במראה דמים שדם נדה אדום ודם בתולים אינו אדום, דם נדה הוא זיהום ושל בתולים אינו זיהום, של נדה הוא מהמקור ושל בתולים הוא מהצדדים, ור' יצחק בר ר' יוסי אמר בשם ר' יוחנן שזה רק דעת ר"מ אך לחכמים כל מראה הדמים הוא אחד.

שנו בכרייתא שאשה שרואה דם מחמת תשמיש היא משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית ואם היא רואה שוב היא לא תשמש עד שתתגרש

ורבא אומר שאם אשה טבלה ואח"כ היא מצאה דבר חוצץ אם היא טבלה סמוך לחפיפה היא לא צריכה לחפוף ולטבול שוב אך עבר זמן מהחפיפה היא צריכה לחפוף ולטבול שוב, וללישנא בתרא רבא אמר שאם היא טבלה ביום של החפיפה היא לא צריכה לטבול שוב ואם היא חפפה קודם לכן היא צריכה לחפוף ולטבול שוב והנ"מ בין הלשונות האם צריך לסמוך את החפיפה לטבילה או שמספיק שזה יהיה באותו יום, ועוד נ"מ אם יכולה לחפוף ביום ולטבול בלילה.

רבא אמר שאשה לא תטבול כשהיא עומדת על כלי חרס ורב כהנא סבר שהטעם הוא משום גזירת מרחצאות ולפ"ז היא יכולה לטבול כשהיא עמדה על בקעת, ורב חנן מנהרדעא אמר שטעמו של רבא הוא שהיא לא טובלת כראוי מחמת פחד ולפ"ז אסור גם בעומדת על גבי בקעת.

דף סז רב שמואל בר רב יצחק אמר שאשה לא תטבול בנמל בגלל הטיט ואפילו שהיא לא מצאה עליה טיט לאחר טבילה אך יש לחשוש שהוא נפל לאחר יציאתה מהמים, ואביו של שמואל עשה לבנותיו מקוואות בימי ניסן שמי הגשמים רבו בנהר והוא עשה מפצים תחת רגליהן בימי תשרי.

רב גידל אמר בשם רב שאם אשה נתנה תבשיל לבנה וטבלה היא לא יצאה ידי טבילה ואף שעכשיו היא לא רואה דבר שחוצץ אך יש לחשוש שהוא נפל אחרי שהיא עלתה.

רמי בר אבא אומר שהגלד של מכת הקזה אינו חוצץ עד ג' ימים וההקזה אך גלד יותר מג' ימים חוצץ, ומר עוקבא אומר שלפלוף שבעין אם הוא לח הוא לא חוצץ ויבש חוצץ ויבש נקרא כשהוא מתחיל להיות ירוק.

שמואל אומר שכחול שבתוך העין אינו חוצץ ומה שעל גבי העין חוצץ ואם עיניה קופצות תדיר גם מה שעל גבי העין לא חוצץ, ור' יוחנן אומר שאם היא פתחה או עצמה את עיניה מאוד לא יצאה ידי טבילה, ור"ל אומר שאשה תטבול רק דרך גדילתה כמו ששנינו בראיית נגעים שהאיש נראה כעודר או מוסק זיתים ומלקט מהארץ ואשה כאורגת וכמניקה את בנה.

רבה בר רב הונא אומר שאם נימא אחת קשורה בעצמה היא חוצצת ושלש זה לא חוצצת **עמוד ב** ובשנים איני יודע, ור' יוחנן אמר שאנו שמענו שרק אחת חוצצת, ור' יצחק אמר שמדאורייתא רק רובו המקפיד חוצץ וגזרו על רובו שאינו מקפיד משום רובו המקפיד וגזרו על מיעוט מקפיד משום רובו המקפיד, ואין לגזור על מיעוט שאינו מקפיד משום מיעוט המקפיד כי זה גזירה ולא גזורים גזירה לגזירה.

רב אומר שנדה דאורייתא בזמנה טובלת רק בלילה אך אחר זמנה היא יכולה לטבול גם ביום, ור' יוחנן אומר שגם שלא בזמנה היא טובלת רק בלילה משום סרך בתה שתטבול ביום גם כשלא עבדו ז' ימים, וגם רב חזר בו שרב חייא בר אשי אמר משמו שגם נדה שלא בזמנה טובלת רק בלילה משום סרך בתה, ורב אידי תיקן בנרש שיטבלו ביום השמיני משום האריות ורב אחא תיקן בפפוניא לטבול ביום השמיני בגלל הגנבים ורב יהודה תיקן בפומבדיתא בגלל הצנינה ורבא תיקן במחוזא בגלל שוערי העיר, ורב פפא הקשה לרבא ואביי הרי היום כולם נהגו ז' נקיים כזבות א"כ נתקן שיטבלו ביום השביעי ואמרו לו רבא ואביי ששנינו בברייתא על הפסוק אחר תטהר אחר אחר לכולם שטומאה לא תפסיק ביניהם ור"ש אמר שהיא טהורה ביום הז' אחר הטבילה אך אמרו חכמים לא לעשות כך כדי שהיא לא תבא לידי ספק.

רב הונא אומר שאשה יכולה לחפוף ביום א' ולטבול ביום ג' שהרי מצאנו שאשה חופפת בערב שבת כדי לטבול במוצ"ש ואשה יכול לחפוף ביום א' ולטבול ביום ד' שהרי אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי יו"ט שאחרי שבת, ואשה יכולה לחפוף ביום א' ולטבול ביום ה' שהרי אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי יו"ט שני של ר"ה שחל אחרי שבת, ורב חסדא אומר שבמקרה שחל יו"ט עם שבת היא תעשה כך אך לא אומרים שתמיד היא תוכל להרחיק כשהיא יכולה להסמיך את החפיפה לטבילה, ורב יימר אומר שניתן להקל עד יום ד' אך במקרה שחל יו"ט שני של ר"ה אחרי שבת עדיף שהיא תחפוף וטבול בלילה, ומרימר דרש שההלכה כרב חסדא אך יש להחמיר כדברי רב יימר שבר"ה שאחר שבת היא תחפוף סמוך לטבילה.

מר זוטרא אוסר שאשה תחפוף וטבול בלילה ורב חנינא מסורא מתיר ורב אדא שאל את רב חנינא הרי היה מקרה באשתו של אבא מרי ריש גלותא שלא רצתה לטבול ור"נ בר יצחק הלך לפייסה והיא אמרה מדוע יש למהר הלילה.

דף סח הרי ניתן לטבול מחר והבין ר"נ מדבריה שהיא לא חפפה והוא אמר לה שהיא לא חסרה דוד לחמם מים ועבדים לחמםם וקדירות לשבת עליהן וניתן לעשות הכל בלילה.

רבא דרש שאשה יכולה לחפוף בערב שבת ולטבול במוצ"ש ורב פפא שאל שרבינ שלח באגרתו שאשה לא תחפוף בער"ש כדי לטבול במוצ"ש שהרי לא שייך שאשה תחפוף ביום ותטבול בלילה שיש להסמיך את החפיפה לטבילה, ורבא העמיד אמורא ודרש שהוא טעה קודם אך אמרו בשם ר' יוחנן שאשה לא תחפוף בער"ש ותטבול במוצ"ש שהרי צריך לסמוך טבילה לחפיפה, ולהלכה אשה יכול לחפוף ביום ולטבול בלילה ולהלכה אשה לא תחפוף אלא בלילה ולא קשה אלא תמיד היא תחפוף ביום מלבד בערב שבת ויו"ט שהיא תחפוף במוצ"ש כדי להסמיך חפיפה לטבילה.

משנה אם נדה בדקה עצמה בשחרית ומצאה שהיא טהורה והיא לא הפרישה בין השמשות ואחרי ימים היא בדקה ומצאה שהיא טמאה היא בחזקת טהורה ואם היא בדקה את עצמה ביום הז' ומצאה שהיא טמאה והיא לא הפרישה את עצמה בין השמשות ואחרי זמן היא בדקה ומצאה שהיא טהורה היא בחזקת טמאה קודם לכן והיא מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה, ואם יש לה וסת דיה שעתה, ור' יהודה אומר שאשה שלא הפרישה בטהרה מהמנחה ולמעלה היא בחזקת טמאה וחכמים אומרים שאפילו אם אחרי שתים לנדתה היא מצאה שהיא טהורה והיא לא הפרישה את עצמה בין השמשות ואחרי זמן היא בדקה ומצאה שהיא טמאה היא בחזקת טהרה עד הבדיקה. **גמרא** רב אומר על המשנה שהיא זבה ודאי ולוי אומר שהיא ספק זבה, ואין לומר רב ולוי נחלקו ברישא שהיא בדקה בז' ומצאה שהיא טמאה ואח"כ היא מצאה שהיא טהורה שהרי כתוב שהיא בחזקת טהרה וגם קשה בסיפא שהיא בדקה בשביעי ומצאה שהיא טמאה והיא לא הפרישה בין השמשות ומובן שהיא ספק זבה אך אין יש צד שהיא זבה ודאי הרי אח"כ היא מצאה שהיא טהורה, אלא הם נחלקו במקרה אחר שנדה בדקה בעצמה ביום ה' ומצאה שהיא טמאה והיא לא הפרישה בין השמשות ואחרי כמה ימים היא מצאה שהיא טמאה, שלרב היא זבה ודאי שהרי קודם היא היתה טמאה ועכשיו היא טמאה ודאי וללוי היא ספק קובה שיתכן שהיא הפסיקה בינתיים, **עמוד ב** וכן שנה לוי במשנתו שאחר הימים בין בדקה ומצאה שהיא טמאה ובין שמצאה שהיא טהורה היא ספק זבה.

המשנה אומרת שבמצאה טמאה היא מטמאה מעת לעת, ולכאורה קשה מזה על דברי רבא שאמר שאשה לא מטמאה מעת לעת בימי זיבתה אך כבר פרכו על דברי רבא מברייתות אחרות וא"כ גם מכאן יש פירכא על דבריו, ורבא יאמר שמכאן אין פירכא שראתה מעת לעת מדובר על תחלת הפרק שהיא ראתה בבית אביה והיינו אומרים שכיון שיש הפסק ימים טהורים זה כתחלת נדה והיא לא תטמא מעת לעת, קמ"ל שהיא מטמאה מעת עת.

המשנה אומרת שאם יש לה וסת היא לא חוששת מעת לעת לכאורה יש להוכיח מזה לא כדברי רב הונא בר חייא בשם שמואל שאשה לא קובעת וסת בימי זיבתה, ורב הונא יבאר שהיא לא קובעת וסת לעינין שהיא לא צריכה ג' פעמים לעקור את הזמן הזה שכיון שדמיה מסולקים דיה שעתה.

שנו בברייתא שאמרו לר' יהודה שדבריו נכונים כשידיה מונחות בין עיניה כל בין השמשות אך כיון שבמציאות יש לחשוש שהיא ראתה עם סילוק ידיה, וא"כ מה החילוק אם היא הפרישה בטהרה בשביעי מהמנחה ולמעלה או שהפרישה בראשון, ולכאורה בראשון אין חולק שזה לא מספיק אך באמת שנו בברייתא שרבי אמר שהוא שאל את ר"ש ור' יוסי כשהלכו בדרך מה הדין באשה שבדקה ביום הז' בשחרית ומצאה שהיא טהורה והיא לא הפרישה בין השמשות ואח"כ היא בדקה ומצאה שהיא טמאה לרו לוי שהיא בחזקת טהרה, ושאל מה הדין בששי חמישי רביעי שלישי ושני אמרו לו שאין חילוק והוא לא שאל על היום הראשון וזה היה טעות שהרי בכולם היא היתה בחזקת טומאה ובכ"ז טיהרו אותה כי היא פסקה מהדם א"כ גם בראשון שהיא הפסיקה זה מספיק ובתחילה הוא לא שאל על היום הראשון שהרי הוחזק שהמעין פתוח.

משנה זב וזבה שבדקו עצמם ביום א' ומצאו שהם טהורים וכן ביום הז' והם לא בדקו בשאר הימים אמר ר"א שהם בחזקת טהרה, ור' יהושע אומר שיש להם רק את היום הראשון והשביעי, ור"ע אומר שיש להם רק את היום הז'. **גמרא** שנו בברייתא שר"א אמר שלדברי ר' יהושע מונים בסירוגין והרי התורה אמרה אחר אחר לכולם שלא תפסיק טומאה ביניהם ור' יהושע אמר וכי אינך מודה בזב שראה קרי ובנזיר שהלך בסככות ופרעות שהוא מונה בסירוגין שנאמר והימים הראשונים יפלו, ור"א דוחה ששם כתוב לטמאה בה שהיא סותרת רק יום אחד ואין חשש שיתחלף זב בבעל קרי שהרי זב לא מתחלף בבעל קרי ובסככות ופרעות מדאורייתא זה אהל גמור ורבנן גזרו בהם ולא חששו שיתחלף טומאה דרבנן בטומאה דאורייתא, אך אצלנו אם חוששים שמא ראתה בספק יבואו להחליף בודאי, ובברייתא שנו שר'

יוסי ור"ש אמרו שנראין דברי ר"א מדברי ר' יהושע ודברי ר"ע מדברי כולם, אבל הלכה כר"א שמועיל יום א' לחוד.

הסתפקו בדעת ר"א כשזב וזבה בדקו עצמן יום א' וח' ומצאו טהורים והם לא בדקו בשאר הימים, **דף סט** האם צריך תחלה וסוף וכאן יש תחלה ואין סוף או שלעולם מונים תחלה גם בלי סוף, רב סובר שמספיק תחלתם גם בלי סופם, ור' חנינא סובר שצריך תחלה וסוף וכאן יש רק תחלה בלי סוף, ויש להקשות ששנינו שלכר"ע זב וזבה שבדקו עצמם א' וח' ונמצאו טהורים יש להם רק את השמיני ולכאורה הכוונה שר"א ור' יהושע שוים בכך, ויש לדחות שהכוונה לר' יהושע ור"ע אך לר"א מספיק שתחלתם בטהרה.

רב ששת אומר בשם ר' ירמיה בשם רב שאם נדה הפרישה בטהרה בשלישי שלה היא מונה אותו לז' נקיים, אך לכאורה בנדה לא צריך ז' נקיים אלא הכוונה לזבה שהפרישה בשלישי היא סופרת אותו למנין נקיים, ורב ששת שאל את ר' ירמיה וכי רב דיבר למנהג הכותים שהם סופרים את היום שהיא פוסקת בו לז' נקיים, ויש לומר שרב דיבר חוץ מהיום השלישי ולכאורה זה פשוט ויש לומר שמדובר שהיא לא בדקה עד השביעי ושם חדשו שמועיל בבדקו תחלתם גם בלי סופם, וכאן חידש רב כשבדקו סופם בלי תחלתם שהיינו אומרים שרק אם בתחלה הם טהורים מעמידים אותם על חזקתם אך אם הם טהורים רק בסוף זה לא מועיל, קמ"ל שמועיל סופם בלי תחלתם, ויש להקשות שרבין אמר שר' יוסי בר' חנינא הקשה מהברייתא של טועה ולא הבינו מה השאלה שמדובר שם באשה שיצאה מעוברת ובאה לאחר לידה ולא ידוע מה היא עכשיו, ובשבוע הראשון שהיא באה לפנינו מטבילים אותה בלילות ולא בימים ואם נאמר שלא צריך ספורים בפנינו מדוע לא נטביל אותה בימים שמא היא יולדת זכר בזוב והיא כבר ספרה קודם אלא מוכח שצריך ספורים בפנינו, אך באמת שם העמידו כר"ע שצריך ספורים בפנינו, ולרבנן לא צריך ספורים בפנינו ששנינו שטועה שאמרה שהיא ראתה יום אחד טמא מטבילים אותה ט' טבילות ז' לנדה וב' לזיבה ואם היא אמרה שהיא ראתה טמאה כל בין השמשות מטבילים אותה י"א טבילות ולכאורה מספיק י' ומבאר רב ירמיה מדפתי שהיא באה לפנינו בין השמשות שיש ח' ימים לנדה וג' לזיבה, ואם היא אמרה לא ראיתי כלל מטבילים אותה ט"ו טבילות, ורבא מקשה שזה דין בלי דין שדנים דינים בגלתי שמי שיש לו שוורים רועה את הבקר של העיר יום אחר ומי שאין לו שוורים ירעה שני ימים ופעם הזדמן לשם יתום בן אלמנה ונתנו לו את בקרם לרעות והוא שחט אותם ואמר להם מי שיש לו שוורים יקבל עור של אחד ומי שאין לו שוורים יקבל עורות של שנים מהם אמרו לו מדוע אמר להם סוף הדין כתחילת הדין שכמו שמי שאין לו רועה יותר כך הוא מקבל יותר בעורות וא"כ גם במקרה של טועה מדוע כשאמרה ראיתי היא טובלת ט' טבילות או י"א ואילו כשלא ראתה כלל היא טובלת ט"ו טבילות, ויש לפרש שאם היא אמרה ראיתי ואיני יודעת כמה ואיני יודעת אם בימי נדה או בימי זיבה היא תטבול ט"ו טבילות שאם היא באה לפנינו ביום נותנים לה ז' לנדה וח' לזיבה שמא היא ראתה באותו יום שהיא באה לפנינו, **עמוד ב'** ואם היא באה לפנינו בלילות נותנים לה ח' לנדה וז' לזיבה, ולכאורה לזיבה בכל מקרה היא צריכה ח', ויש לפרש שאכן לעולם היא טובלת ז' לנדה וח' לזיבה ואם היא באה בלילות היא צריכה ח' לנדה, ולגבי זיבה החשיבו ח' כי אין חילוק בין באה לפנינו בימים לבאה בלילות, אך בנדה יש חילוק שאם באה בלילות צריך ח' ואם היא באה בימים מספיק ז' לכן לא החשיבו ח' של נדה ואם נאמר שצריך ספורים לפנינו א"כ מדוע צריך הרבה טבילות הרי מספיק שהיא תספור ז' ותטבול אח"כ, אלא מוכח שזה כרבנן שלא צריך ספורים בפנינו, ורב אחא בר יוסף אמר לרב אשי שאם ממילא יש לתרץ את דברי הברייתא כנ"ל א"כ ניתן לפרש שאם היא אמרה ספרתי ואיני יודעת כמה ספרתי אם בימי נדה או בימי זיבה מטבילים אותה ט"ו טבילות ואם היא אמרה ספרתי ואיני יודעת כמה א"כ ברור שיום אחד היא ודאי ספרה וא"כ יש לחסר טבילה אחת, ויש להוסיף שהיא אמרה איני יודעת אם ספרתי או לא.

משנה זב וזבה נדה ויולדת ומצורע שמתו מטמאים במשא עד שנימוק הבשר ועכו"ם שמת הוא טהור מלטמא, לב"ש כל אשה שמתה היא טמאה כנדה ולב"ה יש טומאת נדה רק אם מתה כשהיתה נדה. **גמרא** יש לדקדק באיזה טומאת משא מדובר הרי בכל מקרה מת מטמא במשא אלא הכוונה לאבן מסמא שכתוב והיתית אבן חדא ושומת על פום גובא ורב מבאר שיש טומאה זו שמא הוא רק התעלף, ושנו בשם ר"א שיש טומאת משא עד שיבקע כריסו.

שנו בברייתא שרבי אמר מדוע עכו"ם שמת טהור מלטמא במשא שגם מחיים טומאתו היא רק מדרבנן.

שנו בברייתא שאנשי אלכסנדריה שאלו את ר' יהושע ג' דברי חכמה וג' דברי הגדה וג' דברי בורות וד' דברי דרך ארץ. **ג' דברי חכמה:** שאלה א': עד מתי זב וזבה נדה יולדת ומצורע מטמאים טומאת משא, ענה להם ר' יהושע עד שימוק הבשר, שאלה ב': האם בת משולחת שאביה גירש את אמה והחזירה כשירה לכה"ג, שניתן ללמוד ק"ו שאם אלמנה שאין איסורה שוה בכל הכהנים בנה פגום, גרושה שאיסורה שוה בכל הכהנים ודאי שבנה פגום, או שנאמר שאלמנה לכה"ג היא עצמה התחללה וכאן לא,

דף ע אמר ר' יהושע שכתוב במשולחת תועבה היא שרק היא תועבה ולא בניה, שאלה ג': אם התערבו קרבנותיהם של שני מצורעים וקרב קרבנו של אחד מהם ואחד מהם מת מה יעשה השני, אמר להם ר' יהושע שהוא יכתוב את נכסיו לאחרים והוא יעשה עני והוא יביא חטאת העוף הבא על הספק, אך קשה הרי יש אשם מצורע ושמואל אמר שמדובר שהקריבטו כבר את האשם, והקשה רב ששת וכי אדם גדול כשמואל יאמר כדבר הזה הרי אם קרב כבר האשם לר' יהודה הוא קבע את הקרבן כעשיר ואינו יכול להביא את החטאת של דלות, כמו ששנינו שאם מצורע הביא קרבן עני והעשיר או שהוא היה עשיר והעני לר"ש הכל הולך אחר חטאת ולר' יהודה הכל הולך אחר אשם ולר"א בן יעקב הכל הולך אחר צפרים, ואם נאמר ששמואל דיבר לר"ש הרי גם בלי שקרב אשמו הוא יכול להביא אחר שהרי שנינו שר"ש אומר בספק מצורע למחרת מביא אשמו ולונו עמו ומעמידו בשער ניקנור ומתנה ואומר אם מצורע הוא הרי זה אשם עם הלוג ואם אינו מצורע זה שלמי נדבה **עמוד ב'** והוא נשחט בצפון ונותנים מדמו מתן בהונות ויש סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק והוא נאכל לזכרי כהונה ליום ולילה, וחכמים לא הודו לר"ש כי הוא ממעט באכילת שלמים ולא מביאים קדשים לבית הפסול, ויש לומר ששמואל סבר כר"ש לענין קביעות קרבן והוא חולק עליו שלא מועיל תנאי של שלמים או אשם.

ג' דברי אגדה: שאלה א': בפסוק אחד נאמר כי לא אחפוץ במות המת ובפסוק אחר נאמר כי חפץ ה' להמיתם, וענה ר' יהושע שבעשו תשובה ה' לא חפץ להמית ואם לא עשו תשובה ה' חפץ להמיתם. שאלה ב': בפסוק אחד נאמר כי לא ישא פנים ולא יקח שוחד ובפסוק אחד נאמר ישא ה' פניו אליך, ענה להם שקודם גזר דין ישא פנים ואחר גזר דין לא ישא פנים. שאלה ג': בפסוק אחד נאמר כי בחר ה' בציון ובפסוק אחר נאמר כי על אפי ועל חמתי היתה העיר הזאת למן היום אשר בנו אותה עד היום הזה, ענה להם שקודם שנשא שלמה את בת פרעה בחר ה' בציון ואחרי שהוא נשא אותה נאמר על אפי ועל חמתי. **ג' דברי בורות:** שאלה א': האם אשת לוט מטמאה אמר להם מת מטמא ולא נציב מלח. שאלה ב': האם בן השונמית מטמא, ענה להם מת מטמא וחי לא מטמא. שאלה ג': האם המתים לעתיד לבא יצטרכו הזאה ג' וז' מטומאת מת, אמר ר' יהושע כשיחיו נתחכם להם ויש אומרים שהוא ענה שמשא רבינו יבא עמהם. **ג' דברי דרך ארץ:** שאלה א': מה יעשה אדם ויחכם ענה להם ירבה בישיבה ויעסוק בתורה, אמרו לו הרבה עשו כך ולא עלתה להם אמר להם שיבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו שכתוב כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, ור' חייא שנה משל למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו והוא שיגר לאוהביו ממה שלפניו, ובקשת רחמים לא מועיל בלי שיירבה בישיבה. שאלה ב': מה יעשה אדם ויתעשר אמר להם ירבה בסחורה וישא ויתן באמונה אמרו לו הרבה עשו כך ולא הועיל להם אמר להם שיבקשו רחמים ממי שהחכמה והעושר שלו שכתוב לי הכסף ולי הזהב ולא מועיל להרבות בסחורה בלי תפילה, שאלה ג': מה יעשה אדם ויהיו לו בנים זכרים אמר להם שישא אשה ההגונה לו,

דף עא ויקדש את עצמו בשעת תשמיש אמרו לו הרבה עשו כך ולא הועילו אלא יבקשו רחמים ממי שהבנים שלו כמו שכתוב הנה נחלת ה' בנים שכר פרי הבטן ולא מועיל בלי שנשא אשה הוגנת וקידש עצמו, ור' חמא בר חנינא מפרש מה הכוונה שכר פרי הבטן שבגלל שהם משהים עצמם כדי שהאשה תזריע תחלה הקב"ה נותן שכר פרי הבטן. **ב"ש אמרו** שהנשים נדות כשהן מתות לכאורה אין לפרש כמו הפסוק ותתחלחל המלכה ורב אמר שהיא פרסה נדה וכן מחמת הפחד ממלאך המות היא רואה שהרי שנינו שחרדה מסלקת את הדמים ויש לומר שהפחד מסלק דמים שהוא מצמית אותה אך בהלה פתאומית מרפה אותה והיא רואה, אך קשה שב"ש אמרו שכל האנשים מתים זבים וב"ה סוברים שזב הוא רק אם מת בימי זיבתו והרי אין טומאת זב באונס, אלא יש לומר שטעמם של ב"ש כמו ששנינו שכתבילה טבלו כלים ששהו עם נדות מתות והנדות חיות התבישו בכך ותקנו שיטבילו אגב כל הנשים מפני כבודן של נדות חיות, וכן שנינו בראשונה הטבילו אגב מתים זבים והזבים חיים התביישו ותקנו להטביל אגב כל האנשים מפני כבודם של זבים חיים.

משנה אם יצאה רביעית דם מאשה שמתה זה טמא משום כתם במשהו וגם באהל כשכל הרביעית יחד ולר' יהודה אין טומאת כתם כי הוא נעקר כשמתה ור' יהודה מודה שאשה שישבה על המשבר ומתה ויצא ממנה רביעית דם שיש טומאת כתם, אמר ר' יוסי א"כ הוא לא מטמא באהל. **גמרא** משמע שלת"ק יש טומאת כתם גם בנעקר אחר שמתה וזעירי אומר שהם נחלקו אם מקום המקור טמא טומאת נדה.

ר' יוסי אמר שאין טומאת אהל בישבה על המשבר שמתה משמע שלת"ק יש טומאת אהל ורב יהודה אומר שהם נחלקו בדם תבוסה כמו ששינו שר"א בן ר' יהודה מפרש שדם תבוסה הוא מהרוג שיצא דם ולא יודעים אם יצא בחייו או במותו או בחייו ובמותו וחכמים אומרים שהדם הנ"ל ברשות היחיד ספיקו טמא וברה"ר ספיקו טהור, ודם תבוסה הוא כשיצא מההרוג רביעית דם בחייו ובמותו ועדיין לא פסק הדם ויש ספק אם רובו בחייו ומיעוטו במותו או שמיעוטו בחייו ורובו במותו, ור' יהודה מפרש שאם יצא רביעית דם מההרוג והוא מוטל במיטה והדם מטפטף לגומא טמא כי הטיפה של המיתה מעורבת בו וחכמים מטהרים **עמוד ב** כי הראשון ראשון נפסק ואינו מטפטף בקילוח ולכן הוא בטל בדם שיצא כבר, ולכאורה מובן טעמם של רבנן ור' יהודה לשיטתו שדם לא מבטל דם, ור"ש מפרש שצלוּב על העץ שדמו שותת לארץ ומצאו תחתיו רביעית דם הוא טמא ור' יהודה מטהר שניתן לומר שהטיפה של המיתה עדיין על העץ ור' יהודה לא אמר את זה לעיל במיטה כי הדם מחלחל ואינו נשאר בה.

משנה בתחלה אמרו שאשה שיושבת על דם טהור יכולה לערות מים מכלי לכלי כדי לערות על קרבן פסח ואח"כ חזרו לומר שלב"ה מגעה כמגע טמא מת לענין קדשים ולב"ש הוא כטמא מת עצמו. **גמרא** המשנה אומרת שהיא רק מערה ואינה נוגעת במים א"כ מוכח שחולין שנעשו על טהרת הקודש הם כקודש, אך קשה שבסיפא כתוב שהיא כמגע טמא מת לקדשים ומשמע שלחולין לא א"כ חולין שנעשו על טהרת הקודש אינם כקודש, ויש לומר שהמשנה היא כאבא שאול שאמר שטבול יום הוא ראשון לקודש לטמא שנים ולפסול אחד.

משנה לכו"ע יושבת על דם טהור אוכלת במעשר וקוצה חלה ומקיפה וקוראת לה שם ואם נפל מהרוק שלה או מדם הטהרה על ככר של תרומה הוא טהור וב"ש סוברים שהיא צריכה לטבול בסוף ימי הטהרה ולב"ה היא לא צריכה לטבול בסופם. **גמרא** יושבת על דם טהור דינה כטבול יום שיכול לאכול במעשר.

היא קוצה חלה כיון שחולין שהם טבל לענין חלה אינם כחלה ולכן היא לא טמאה אותם.

האשה מקיפה את העיסה ששינו שמוצה לתרום מהמוקף, והיא קוראת לה שם חלה ולא חוששים שהיא תגע בה מבחוץ.

רוק דם טהור לא מטמאים תרומה כמו ששינו שבטבול יום משקה היוצא ממנו כמשקה שנוגע בו ואינם מטמאים חוץ ממשקה הזב שהוא אב הטומאה.

נחלקו ב"ש וב"ה שלב"ש טבולת יום ארוך צריכה לטבול ולב"ה היא לא צריכה לטבול.

משנה אשה שראתה יום י"א בסוף ימי זיבתה והיא טבלה לערב ושמשה לב"ש פניהם מטמאים משכב ומושב וחייבים בקרבן,

דף עב ולב"ה הם פטורים מהקרבן, ואם היא טבלה ביום שאח"כ והיא שמה וראתה אח"כ לב"ש הם מטמאים משכב ומושב והם פטורים מקרבן ולב"ה הוא גרגון, וב"ה מודים ברואה בתוך י"א יום וטבלה לערב ושמשה שהם מטמאים משכב ומושב והם חייבים בקרבן ואם היא טבלה ביום שלאחריו ושמשה זה תרבות רעה, ומגעם לענין טומאה ובעילתם לענין קרבן תלויים אם תהיה ראייה אח"כ. **גמרא** שנו בבב"ה ש"ה מודים שאם טבלה בלילה לזיבה שאינה

טבילה וכן ברואה בתוך י"א יום וטבלה לערב ושמשה שהם מטמאים משכב ומושב וחייבים בקרבן ונחלקו ביום י"א שלב"ש הם מטמאים משכב ומושב וחייבים בקרבן ולב"ה הם פטורים מקרבן וב"ש אמרו להם מה החילוק בין תוך י"א ליום י"א אם הוא שוה לענין טומאה מדוע שלא ישוה גם לענין קרבן, אמרו להם ב"ה שבתוך י"א יום היום שלאחריו מצטרף עמו לזיבה אך יום י"א אין היום שלאחריו מצטרף עמו לזיבה, וב"ש אמרו השוו את מדתכם אם הוא שוה לטומאה יהיה שוה לקרבן ואם אינו שוה לקרבן לא ישוה לו לטומאה, אמרו ב"ה אם הבאנו אותו לטומאה להחמיר לא נקל שהיא תביא קרבן והוא יהיה חולין בעזרה, ועוד שדבריכם נושכים שאמרתם שאם טבלה ביום שלאחריו ושמשה וראתה אח"כ היא מטמאה משכב ומושב והם פטורים מקרבן א"כ השוו מדתכם שאם הוא שוה לטומאה שישוה לקרבן ואם אינו שוה לקרבן לא ישוה לו לטומאה וא"כ באתם להחמיר ולא להקל א"כ גם ביום י"א לא יביאו קרבן.

רב הונא אומר שמשכבה ומושבה שבשני לראייתה ב"ש יטמאו גם בטבלה אף שלא ראתה כיון שאם תראה היא טמאה גם עכשיו היא מטמאה מדרבנן, ורב יוסף אמר לו שזה לא חידוש שהרי שנינו שאם טבלה ביום שלאחריו ושמשה ואח"כ היא ראתה לב"ש היא מטמאה משכבות ומושבות והיא פטורה מקרבן וא"כ פשוט שבתוך י"א גוזרים גם בלא ראתה אגב ראתה, ורב כהנא דוחה שבראתה זה שונה ורב יוסף מקשה שבראתה ב"ב זה ראיית נדה ואב"י אמר לרב יוסף שלרב כהנא היה קשה שדוקא בראתה גוזרים ראייה של נדה משום ראייה של זיבה אבל כשלא ראתה אין לגזור בה משום ראתה, ועוד ששינו להדיא שמי שרואה ראייה אחת של זוב לב"ש הוא כשומרת יום כנגד יום ולב"ה הוא כבעל קרי, **עמוד ב** ושינו שטהור שהסיט את הטיפה של הראייה לב"ש תולים וב"ה מטהרים, ולב"ש משכבות ומושבות שבין ראייה ראשונה לשנייה תולים ולב"ה טהורים וברישא כתוב שהרואה ראייה אחת של זוב לב"ש הוא כשומרת יום כנגד יום א"כ רואים שלב"ש בשומרת יום כנגד יום תולים, ויש לדחות שאין הכוונה כאשה השומרת יום כנגד יום אלא כמו הבעל שומרת יום כנגד יום, ויש להקשות מדוע חילוקו בין הבעל שומרת לשומרת עצמה ויש לומר שכיון שלא מצוים בו דמים לא גזרו בו חכמים אך באשה שמצוים בה דמים גזרו בה חכמים ומה שהשומרת מטמאה משכב ומושב ואינה מטמאה את בועלה כי משכב ומושב מצוי יותר מאשר בועל, ויש לדייק מדברי המשנה שאם טבלה ביום שלאחריו ושמשה זה תרבות רעה ומגען ובעילתן תלויים לכאורה זה גם לב"ש, ויש לדחות שזה רק לב"ה כמו ששינו שר' יהודה אמר לב"ה וכי זה נקרא תרבות רעה הרי לא התכוון זה אלא לבעול את הנדה אך לא מדובר כאן בנדה אלא בזבה והכוונה שהוא התכוון לבעול שומרת יום כנגד יום.

לדעת ר' יוחנן יום עשירי אף שלא שייך בו ג' ימים הוא כתשיעי שצריך שימור ור"ל סובר שהוא כיום י"א שלא צריך שימור, ויש שישנו את מחלוקתם על מה ששינו שר"א בן עזריה אמר לר"ע לגבי לחמי תודה אפילו אתה מרבה בשמן כל היום איני שומע לך אלא חצי לוג שמן לתודה ורביעית יין לנזיר וי"א יום שבין נדה לנדה זה הלכה למשה מסיני וביאר ר' יוחנן הלכה י"א והיינו שיום י"א חלוק מיום שלפניו בדבר אחד שיום י"א אינו צריך שימור אך הוא שימור ליום שלפניו, ור"ל סובר הלכות י"א שהוא חלוק מהיום שלפניו בשני דברים שהוא לא צריך שימור וגם אינו שימור ליום שלפניו, ויש להקשות שהלכות י"א למדו מפסוקים ששינו שיתכן לומר שמי שראתה ג' ימים רצופים בתחלת ימי נדה נעשתה זבה ומה שכתוב אשה כי תהיה זבה דם יהיה זובה מדובר ברואה יום אחד,

דף עג ולמדו מהפסוק שנאמר בזבה בלא עת נדתה שזה סמוך לנדתה ומנין לרבות גם במופלג יום אחד מנדתה שכתוב או כי תזוב ולמדנו יום אחד ומנין לרבות ב' וג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' יש ללמוד שכמו שראיה ברביעי הוא ראוי לזיבה וראוי לספירה אחרי שראתה א' ב' ג' כך כל הימים ואפילו העשירי שראוים לספירה הם ראויים לזיבה ולמדו מבלא עת נדתה לרבות י"א ואין לרבות י"ב שעדיף לרבות י"א שהוא ראוי לספירת או כי תזוב ולמעט י"ב שאינו ראוי לספירת או כי תזוב ולמדנו לרבות ג' ימים וב' ימים יש ללמוד מ"מי, ויום אחד לומדים מכל ימי מטמאה למדו שהיא מטמאה את בועלה כנדה ומהיא לומדים שנדה מטמאה זוב אינו מטמא את מי שהוא בועל ושעושה משכב ומושב לומדים מכמשכב נדתה, ולמדו ג' ימים וב' ימים לומדים מיהיה לה, ואין לומר שלשנים היא תספור ז' מק"ו שאם זב שאינו סופר אחד לאחד הוא סופר ז' לב' היא שסופרת אחד לאחד ודאי היא תספור ז' לב' לכן למדו מיהיה לה שהיא סופרת אחד לשנים א"כ למדו מפסוקים, ויש לומר שאכן לר"ע למדו מהפסוקים אך ר"א בן עזריה למד מהלכה למשה מסיני, ורב שמעיה שאל את ר' זירא שנאמר שביום היא תהיה זבה ובלילה היא תהיה נדה אמר לו ר' זירא שנאמר על נדתה וסמוך לנדתה זה גם בליל ח' ובכ"ז היא נקראת זבה. **אליהו שנה** שמי ששונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב שכתוב הליכות עולם לו וניתן לקרוא הלכות שמי שיש לו הלכות אז עולם לו.